

5771

Torah from Around the World

Sjabbat 9 april 2011 / 5 nisan 5771

Sidra Metsora, Wajikra [Leviticus] 14:1-15:33, Tanach blz. 224-230

Haftara: II Melachiem (Koningen) 7:3-20, Tanach blz. 749-751

Commentaar door rabbijn Pauline Bebe

[Communauté Juive Libérale](#), Parijs, Frankrijk

Vertaling: Ted Musaph-Andriesse

[Het Engelse origineel](#)

Tien Geboden voor het Internet

De joodse traditie associeert de naam van de sidra van deze week, *Metsora*, door een woordspeling met de uitdrukking *motsi sjeem ra*, "kwaadspreken" (TB Arachien 15 b). Op dezelfde wijze wordt iemand die getroffen wordt door de huidziekte *tsaraät* (van dezelfde woordstam als *metsora*) ook in verband gebracht met iemand die letterlijk "een slechte naam" uitspreekt, d.w.z. kwaad spreekt over zijn buurman.

Tsaraät is een aandoening waarvan niet vast staat wat we daaronder moeten verstaan, omdat zowel mensen als kleren en huizen erdoor besmet kunnen raken; het betreft in ieder geval niet lepra of melaatsheid. In de Tanach wordt *tsaraät* vertaald met "huidvraat", zie ook de sidra van vorige week, *Tazria*.

De associatie van *metsora* met kwaadspreken is terug te voeren op het verhaal in Bemidbar [Numeri] 12:1 waar Mirjam, de zuster van Mosjee iets lelijks zegt over de vrouw van Mosjee. De tekst vertelt niet wat Mirjam gezegd heeft, maar ze wordt toch als gevolg van haar opmerking door deze gevreesde ziekte getroffen. Het denken achter deze associatie is niet iets wat wij vandaag de dag eenvoudig kunnen bevatten, vooral omdat het op de gedachte stoelt dat een bepaald menselijk gedrag het directe ingrijpen van God tot gevolg zou hebben. Maar we kunnen ons wel gemakkelijk vinden in de gedachte dat kwaadspreken of onze taal misbruiken een slechte zaak is en drastische consequenties kan hebben. Onze joodse traditie heeft altijd veel waarde gehecht aan correct taalgebruik. Het klassieke werk [Sefer sjemierat halasjon](#) van Chafeets Chaim (Israel Meir Hacoen, 1873) is een enkel voorbeeld van de uitgebreide literatuur over dit onderwerp.

Wat me nog steeds fascineert is dat we in leven in een wereld van "mega" communicatie. Mensen hebben nog nooit zo snel en zo efficiënt met elkaar gecommuniceerd over grote afstanden als we nu met het Internet doen. Het mooiste voorbeeld van dit fenomeen is hoe ik dit commentaar zit te schrijven in een TGV hogesnelheidstrein van Parijs naar Tours. Morgen

zullen deze woorden de hele wereld over gezonden worden naar de verschillende aangesloten gemeenten en organisaties van de World Union for Progressive Judaism.

Ja, we communiceren met emails, telefoons, Blackberries, iPhones, computers, Facebook (ik zie hoe mijn kinderen met 25 verschillende mensen tegelijk praten terwijl ze intussen sms'en, naar muziek luisteren en -dat verzekeren ze me- ook hun huiswerk maken). Maar daar staat tegenover dat we geen extra tijd nemen om aandacht te besteden aan het meest basale gereedschap van de taal: woorden, *dewarim*.

Toch hebben woorden vandaag precies dezelfde kracht als in Bijbelse tijden: ze kunnen troosten, ze kunnen pijn doen, ze kunnen hoop brengen of wanhoop veroorzaken, vreugde en angst. Omdat communicatie zo direct is, vergeten we vaak de kracht van de woorden, in het bijzonder bij het schrijven van emails. Daarom zou ik 10 richtlijnen willen voorstellen, die gebaseerd zijn op onze traditie en die ons tot een ethischer gebruik van het internet zouden kunnen voeren:

1. Lees altijd een mail nog een keer over voordat je hem wegstuurt.
Hillel heeft het al gezegd: "Zeg geen woord dat niet meteen begrepen kan worden in de hoop dat het later wel begrepen zal worden"(Pirkee Avot 2:5).
Dit citaat begint overigens met een referentie naar de *peroesjiem*, de farizeeërs. Deze vermaning van Hillel zou wel eens de eigenlijke betekenis kunnen weergeven van *perosjiem*, niet, zoals vaker wordt gezegd, de "afgescheidenen", maar degenen die heel helder zijn in de uitleg van de Tora (*peroesj* = rabbijns uitleg van de tekst of in modern Hebreeuws "in heldere taal").
2. Wacht met het beantwoorden van een boodschap, die je van streek maakt; antwoord dan nooit onmiddellijk. Ben Zoma zegt: *hakoweessj et jitsro*, de ware held is hij, die zijn impulsieve gedragingen weet te beheersen (Pirkee Avot 4:1).
3. Spreek in een email nooit over een derde en als het moet, dan alleen over *tachles*, feitelijke zaken (Lesjon sjeliesjiet, TB Arachien 15b).
4. Oordeel niet over iemand anders zolang je niet in zijn situatie bent geweest (Pirkee Avot 2:5, uit naam van Hillel).
5. Stuur geen email door zonder toestemming van de afzender.
(Als iemand iets aan zijn vriend vertelt, mag deze dit niet verder doorvertellen zonder eerst toestemming te vragen (TB Joma 4b).
6. Stuur geen mededelingen rond alvorens de waarheid daarvan te hebben gecheckt (de zegel van de Eeuwige is *emet*, waarheid (TB Joma 69b; Sanhedrin 64a).
7. Onthul geen privé informatie (TB Sanhedrin 31a).
8. Toon geen afbeeldingen of informatie over jezelf die privé zijn.
Van Bil'am wordt gezegd dat hij de tenten van Israel bewonderde omdat de ramen niet op elkaar gericht waren, waardoor ieders privacy verzekerd was.
9. Gebruik geen lasterlijke taal [flaming] (*lesjon hara*)
(TB Baba Metsia 58b)
10. Roddel niet (*rechiloet*) (Wajikra 19:16). Rabbi Nechemja leerde: "wees niet als de marskramer, die het woord van de

een naar de ander brengt en van de ander naar de een”
(TJ Pesachiem 1:1, 16a).

Wij denken vaak dat emails en SMSen gelijk zijn aan mondelinge gesprekken, en als de woorden eenmaal uitgesproken zijn, verdwijnen ze weer, maar dat is niet zo. Ze blijven hangen in de geest van mensen die gekwetst zijn en die pijn is moeilijk uit te wissen. Een klikje kan een grote schok veroorzaken : laat ons de tijd nemen, *zeman nakat*, (tijd om na te denken), laten we ons langzaam haasten opdat we *motsie sjeem tov* worden, mensen die goede woorden, over goede zaken, spreken en schrijven.